

*De arbeidsongevallen
in
de schoonmaaksector*

2002

Deze brochure werd opgesteld na een campagne die door het technisch comité voor de preventie van het Fonds voor Arbeidsongevallen werd uitgevoerd in de schoonmaaksector van april 2000 tot april 2001.

Medewerkers aan de campagne : ABSU

De preventiediensten van de verzekeringsondernemingen :

- Fortis
- AXA
- Winterthur
- Securex
- Assubel

De Christelijke Centrale voeding en diensten

De algemene centrale van het A.B.V.V.

De vereniging van de preventieadviseurs PREBES

De provinciaal Veiligheidsinstituut Van Antwerpen

De technische inspectie van de administratie van

De arbeidsveiligheid

Het Fonds voor Arbeidsongevallen

Fonds voor Arbeidsongevallen
Troonstraat, 100
1050 Brussel
tel.:02/506 84 11
[http// faofat.fgov.be](http://faofat.fgov.be)

Juli 2002

De strijd tegen arbeidsongevallen : op zoek naar een strategie

Het technisch comité voor de preventie van het Fonds voor Arbeidsongevallen dat werd opgericht in het midden van de jaren 90, werd in het leven geroepen na de vaststelling van de beperkte middelen waarover de preventie van arbeidsongevallen beschikt ten opzichte van de bedragen die worden uitgegeven voor de schadevergoeding van de slachtoffers.

Daarom hebben zich rond eenzelfde tafel vertegenwoordigers van de werkgevers, van de werknemers en van de technische inspectie van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid verenigd, alsook experts inzake preventie waarvan één uit de preventiediensten van de verzekeraars gekozen was, en ambtenaren van het Fonds voor Arbeidsongevallen.

Eén van de opdrachten van het technisch comité voor de preventie bestaat erin de economische risicosectoren beter te leren kennen. Als een profiel van deze sectoren wordt opgesteld, kan men niet alleen de oorzaken van de arbeidsongevallen duidelijker definiëren, maar eveneens de uitwerking van gepaste beleidsprogramma's inzake preventie bevorderen.

Een dergelijke doelstelling kan slechts bereikt worden met medewerking van de betrokken personen en door een beroep te doen op de ervaring en de samenwerking van de meest betrokken partijen : de ondernemingen en de werknemers uit de sector.

Eerste actie, eerste sector : de schoonmaak

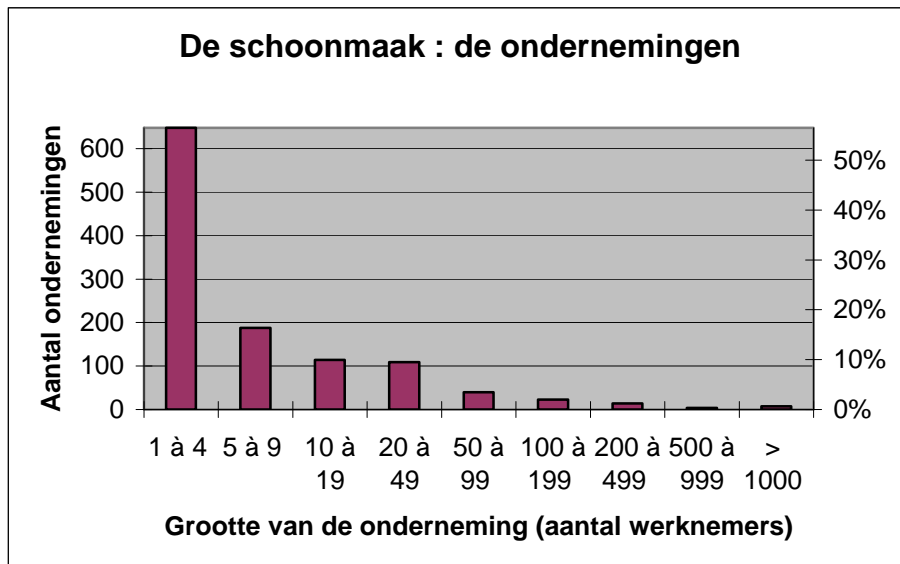
Voor zijn eerste ervaring verkoos het technisch comité voor de preventie de schoonmaaksector (code NACE-Bel 7470). Het gaat inderdaad om een risicosector die als bijzondere eigenschap heeft dat het zijn activiteit hoofdzakelijk in andere ondernemingen uitvoert : bij hun klanten. Dit bemoeilijkt de taak van de schoonmaakbedrijven wanneer hun preventiebeleid inzake arbeidsongevallen op punt wordt gesteld.

Dit zijn de voornaamste activiteiten van de sector : het schoonmaken binnen van allerhande gebouwen, daarbij inbegrepen bureau's, fabrieken, werkplaatsen, lokalen van instellingen en andere lokalen die voor commerciële of beroepsdoeleinden bestemd zijn evenals appartementsgebouwen, schoonmaken van ruiten en schoonmaken van treinen, bussen en andere transportmiddelen (bronnen : Nomenclatuur van de activiteiten Nace-Bel-Nationaal Instituut voor de Statistiek).

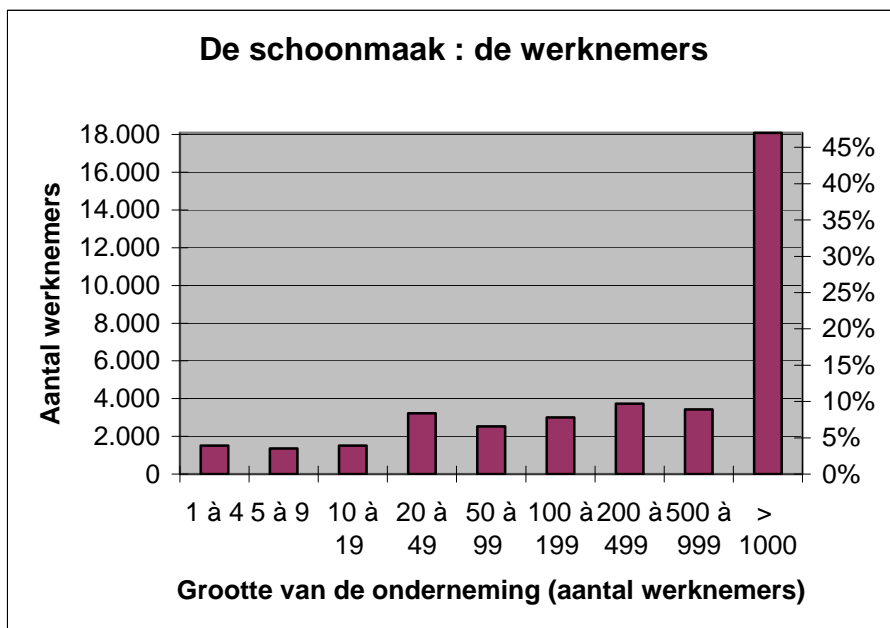
De omvang van de schoonmaaksector

In 2000 telde deze sector 1 147 ondernemingen waarin 38 385 personen tewerkgesteld waren, meer bepaald 66% vrouwen en 34% mannen.

Grafiek 1

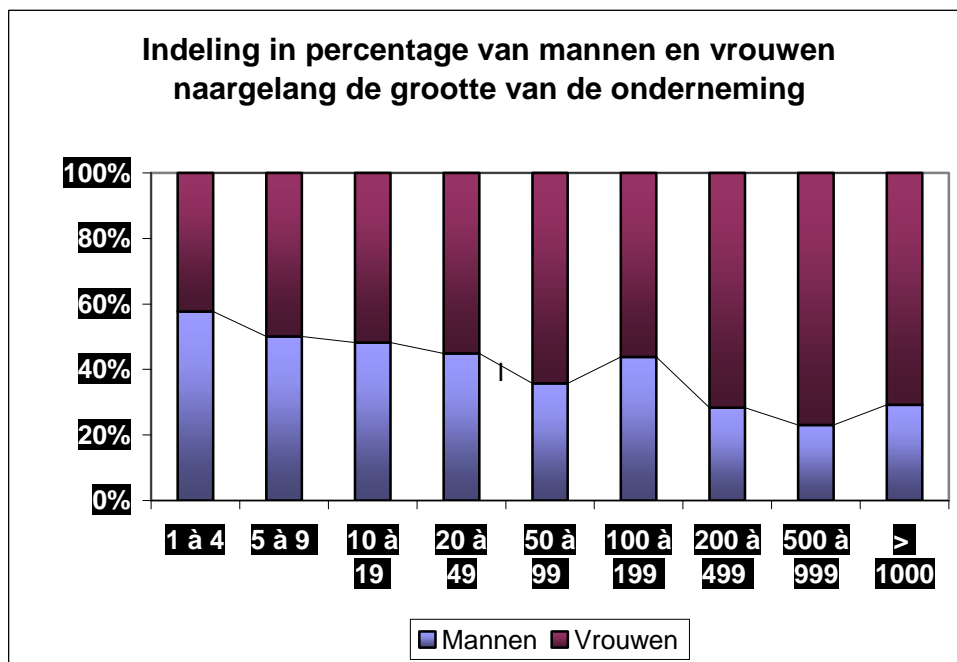
Grafiek 2

Bronnen : RSZ, 2de trimester 2000

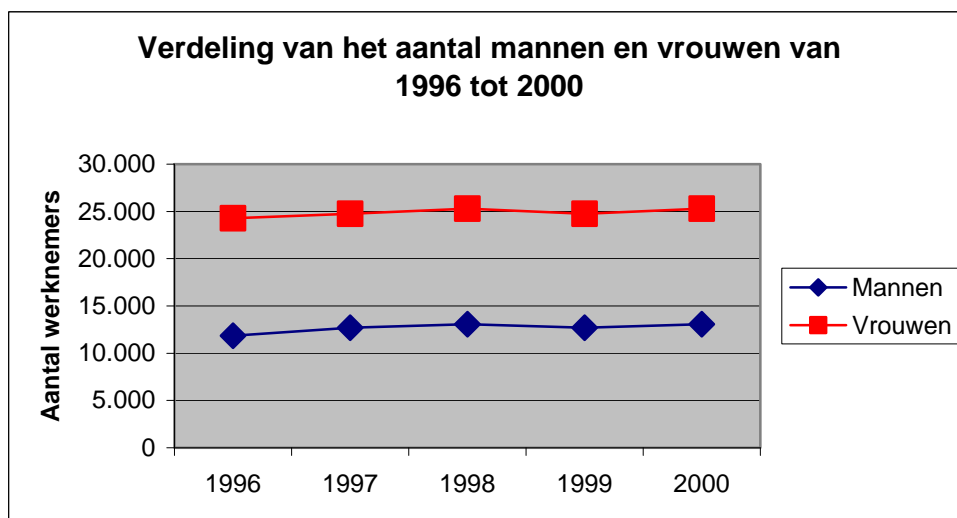
Uit de grafieken 1 en 2 kan men aflezen dat hoewel 57% van de ondernemingen niet meer dan 4 werknemers hebben, bijna de helft van de werknemers tewerkgesteld zijn in bedrijven met meer dan 1000 werknemers.

Grafiek 3

Grafiek 3 toont aan dat er meer mannelijke werknemers zijn in ondernemingen met minder dan 10 werknemers. Bij alle andere groottes van bedrijven zijn de vrouwen in de meerderheid.

Grafiek 4

Zoals we uit grafiek 4 kunnen aflezen, is het aantal mannen en vrouwen onveranderd gebleven van 1996 tot 2000.

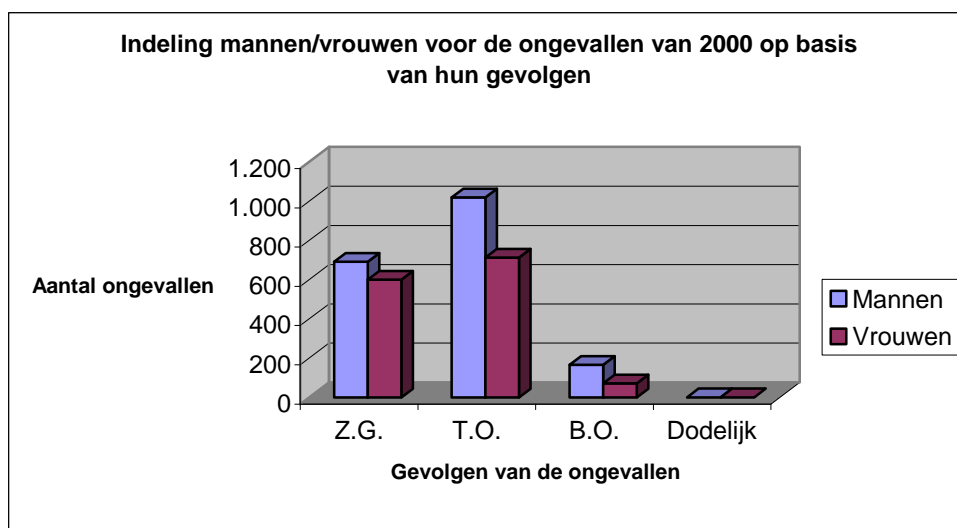
De schoonmaak : een sector in hoge mate blootgesteld aan arbeidsongevallen

De arbeidsongevallen in de schoonmaaksector in 2000

In 2000 werden 3 269 (*) werknemers uit de sector het slachtoffer van een ongeval op de werkplaats. Deze ongevallen zijn gerangschikt op basis van hun gevolgen voor de arbeidsgeschiktheid en voor de lichamelijke integriteit en kunnen als volgt worden ingedeeld :

- 1 293 ongevallen zonder tijdelijke ongeschiktheid (**ZG**)
- 1 735 ongevallen met tijdelijke ongeschiktheid en zonder voorziene blijvende ongeschiktheid (**TO**)
- 239 ongevallen met voorziene blijvende ongeschiktheid (**BO**)
- 2 dodelijke ongevallen

* bronnen : Gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen
Grafiek 5

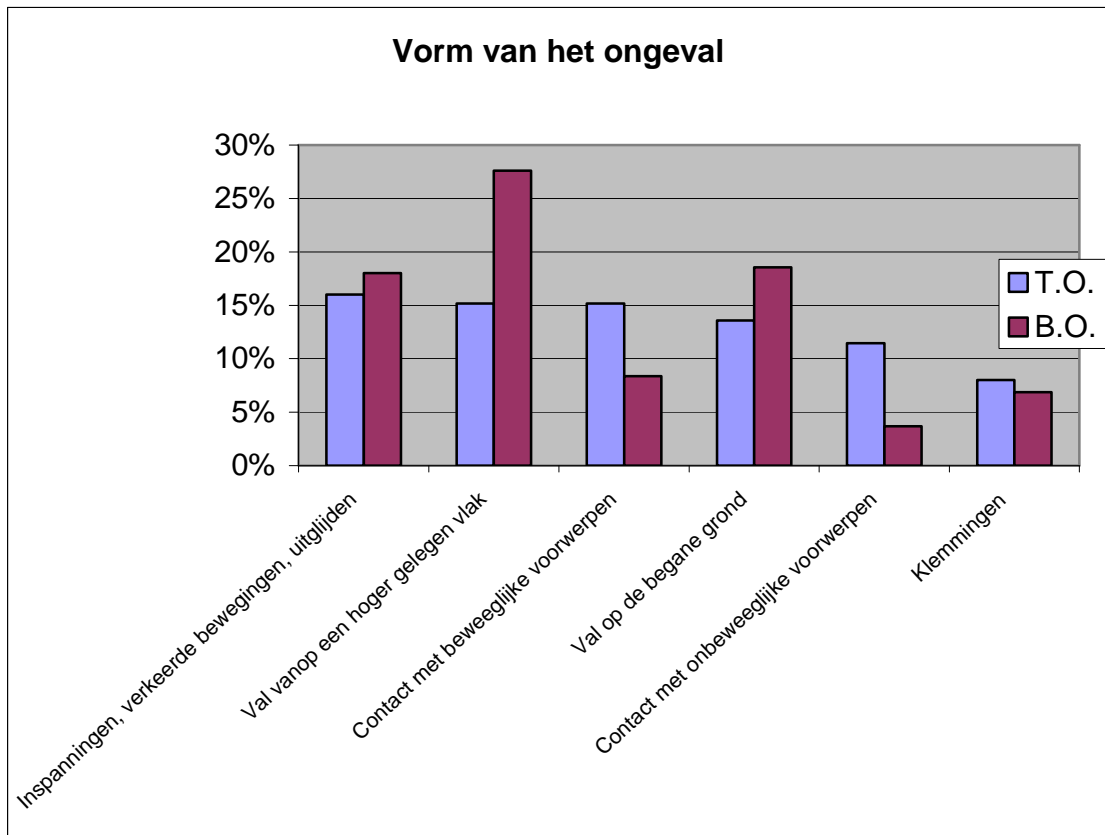

Deze ongevallen doen zich voor bij 58% van de mannen (terwijl ze slechts 34% van het totaal aantal werknemers van deze sector vertegenwoordigen) en bij 42% van de vrouwen (66% van de bezetting). Als we de zware ongevallen bekijken, namelijk de ongevallen met een voorziene blijvende ongeschiktheid, kunnen we vaststellen dat 7 op 10 ongevallen bij mannen voorkomen.

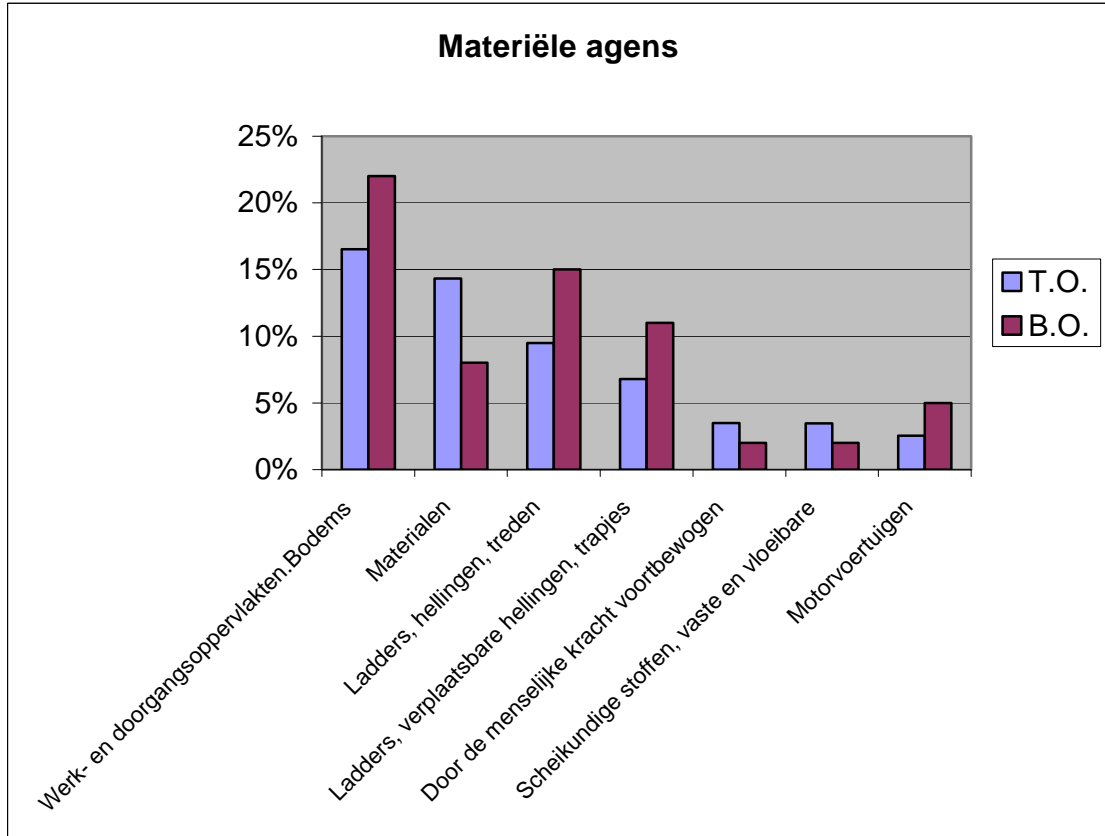
Welk type ongevallen doen zich voor in de schoonmaaksector ? Wat zijn de meest voorkomende letsels ?

De grafieken 6 tot 9 schetsen voor de schoonmaaksector de meest voorkomende zware ongevallen en hun gevolgen voor de gezondheid van de werknemers. De zware ongevallen zijn de ongevallen met een voorziene blijvende ongeschiktheid alsook de dodelijke ongevallen.

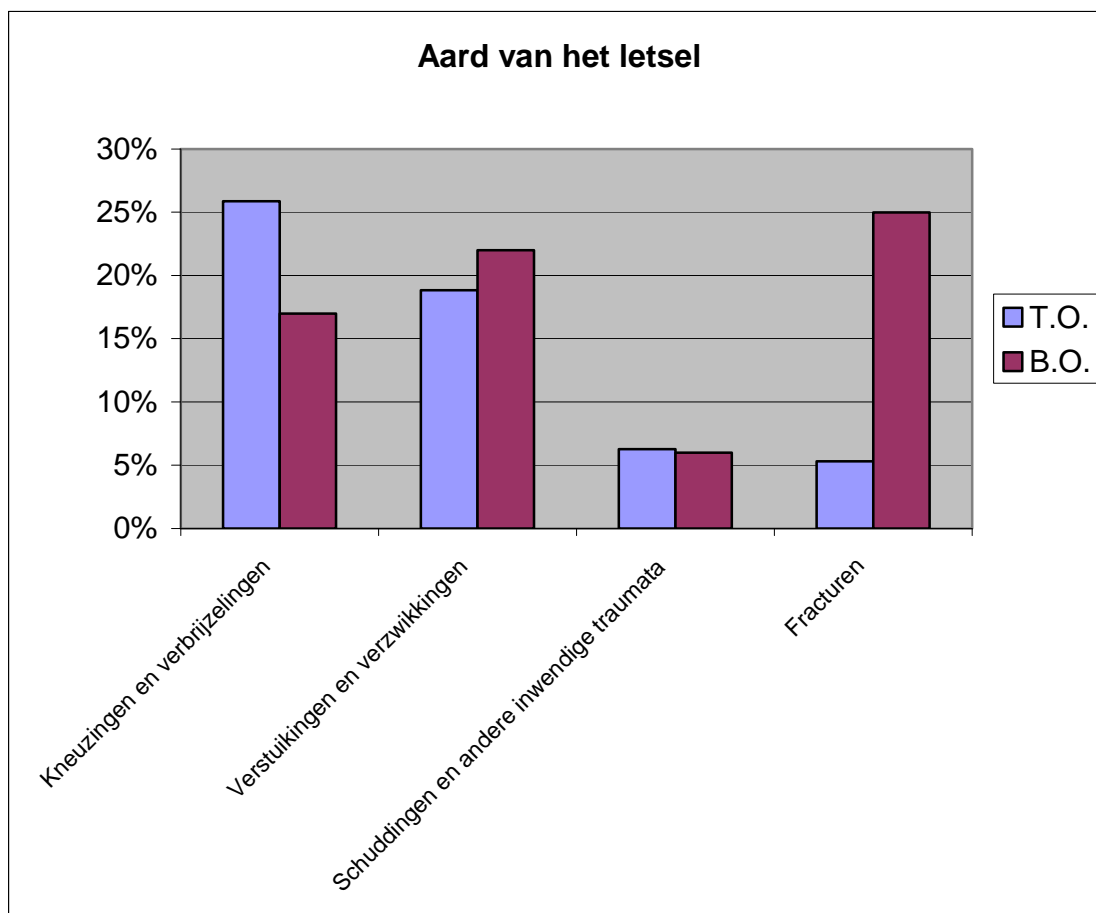
Grafiek 6

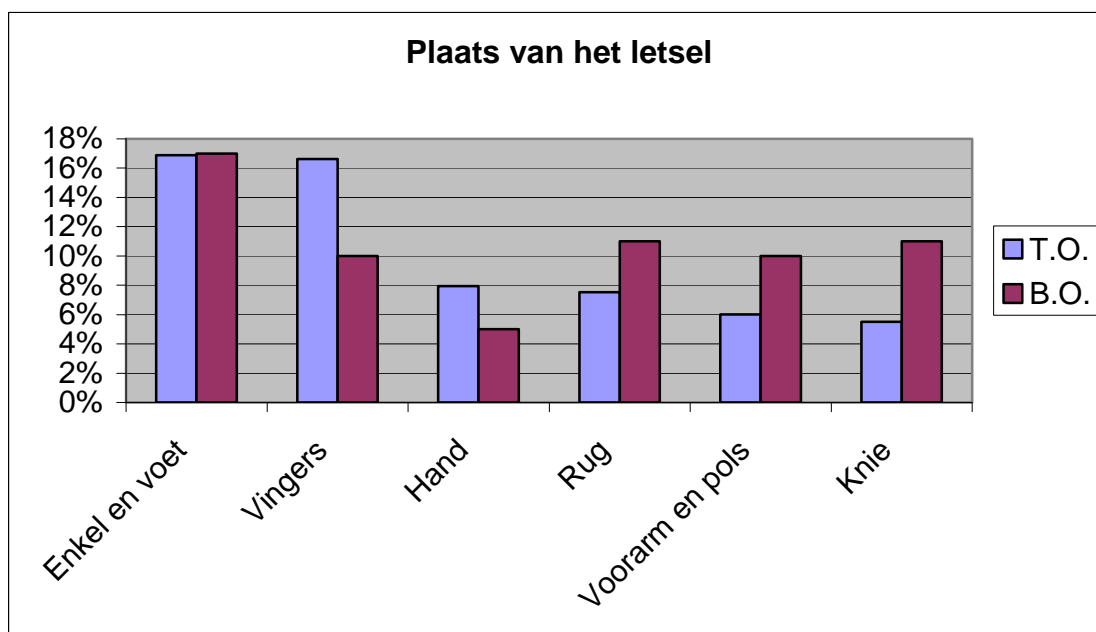
Grafiek 7

Grafiek 8

Grafiek 9

Bronnen : Gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen – ongevallen van 1997 tot 1999

(*) De verdeling van de gevallen met T.O. en B.O. wordt voorgesteld in functie van het totaal van de gevallen met T.O. en B.O.

Om een zicht te krijgen op het gevaarlijke karakter van het werk dat wordt uitgevoerd in de schoonmaaksector, moet men voor de ongevallen van 2000 de frequentie- en ernstgraden vergelijken met de graden van de 10 grote bedrijfssectoren die de meeste risico's inhouden. Deze 10 sectoren worden in tabel 1 weergegeven en zijn geordend in dalende volgorde naargelang van de grootte van de werkelijke ernstgraad.

Bij de berekening van het aantal uren blootstelling aan risico's in de 10 sectoren, werd rekening gehouden met de R.S.Z.-gegevens voor 2000 over het arbeidsvolume uitgedrukt in voltijdse equivalenten. Aangezien deze informatie slechts beschikbaar was voor een sectorverdeling met 2 posities (Nace 2), werd bij de berekening van het aantal uren blootstelling aan risico's binnen de schoonmaaksector (Nace 4) rekening gehouden met een gemiddelde dagelijkse prestatie van 4,5 uur voor het arbeidspersoneel (dat 93% van alle werknemers in de sector uitmaakt).

Tabel 1

Nace 2	Bedrijfssectoren	F.G. (*)	E.G. (*)	G.E.G. (*)
45	Bouwnijverheid	68,76	1,89	8,31
60-63	Vervoer te land. Vervoerondersteunende diensten	49,50	1,41	6,02
28	Vervaardiging van producten van metaal	66,20	1,35	4,77
26	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten	52,28	1,27	5,18
15	Voedingsindustrie	36,81	0,88	2,69
50	Verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen, kleinhandel in motorbrandstoffen	48,62	0,85	3,14
17	Textielindustrie	39,44	0,84	2,57
29	Vervaardiging van machines en werktuigen	43,47	0,84	3,23
27	Metallurgie	32,93	0,78	3,82
74	Overige zakelijke dienstverlening	36,18	0,73	2,60
	De gehele privésector (209.508 ongevallen)	35,50	0,82	3,12
en				
7470	Schoonmaak	51,14	1,35	5,31

* De Frequentiegraad (**F.G.**) : dit is het aantal ongevallen per miljoen gepresteerde uren. De frequentiegraad is gelijk aan het aantal ongevallen (ongevallen met een tijdelijke ongeschiktheid van minstens 1 dag of dodelijke ongevallen) vermenigvuldigd met 1 000 000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan de risico's.

* De werkelijke ernstgraad (**E.G.**) : deze graad is gelijk aan het aantal werkelijk verloren kalenderdagen, vermenigvuldigd door 1 000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan de risico's.

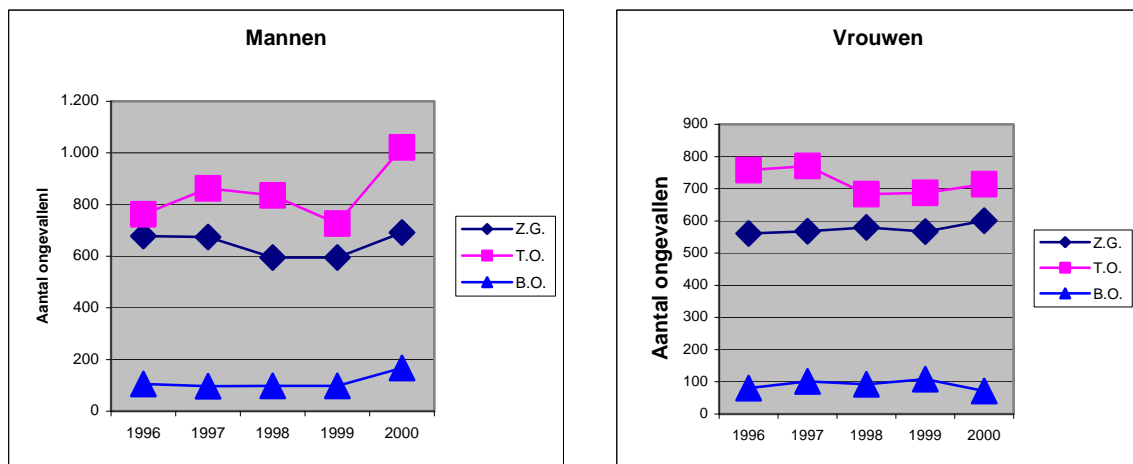
* De globale ernstgraad (**G.E.G.**) : deze graad is gelijk aan de som van de werkelijk verloren kalenderdagen en het aantal dagen van forfaitaire ongeschiktheid, vermenigvuldigd met 1 000 en gedeeld door het aantal uren blootstelling aan de risico's. Voor de berekening van het aantal forfaitaire dagen wordt de som van de ongeschiktheidsgraden vermenigvuldigd met 75 en de dodelijke ongevallen met 7 500.

Evolutie van 1997 tot 2000

Tabel 2	1997	1998	1999	2000
Frequentiegraad	50,60	46,90	43,32	51,14
Werkelijke ernstgraad	1,15	1,17	1,19	1,35
Globale ernstgraad	3,88	3,58	5,07	5,31

Grafiek 10 schetst de evolutie van de gevolgen van de arbeidsongevallen voor mannen en vrouwen van 1996 tot 2000 in de schoonmaaksector. De dodelijke ongevallen worden hierbij buiten beschouwing gelaten : 7 ongevallen deden zich voor bij mannen, waarvan minstens 1 per jaar ; tijdens deze periode is 1 vrouw overleden.

Grafiek 10

Het verhoogde aantal ongevallen die zich in 2000 bij mannen hebben voorgedaan - terwijl dat percentage onveranderd blijft bij de vrouwen - kan niet verklaard worden door een verhoging van het aantal werknemers, aangezien dat cijfer nagenoeg constant blijft (zie grafiek 4).

Campagne april 2000- april 2001 in de schoonmaaksector

Het technisch comité voor de preventie van het Fonds voor Arbeidsongevallen heeft de organisatie van een campagne in de schoonmaaksector aan een werkgroep toevertrouwd. Deze werkgroep kreeg de volgende doelstellingen toegewezen : het profiel van de sector bepalen en de schoonmaakbedrijven na de campagne middelen ter beschikking stellen om de preventie inzake arbeidsongevallen te verbeteren.

De samenstelling van de werkgroep weerspiegelt de bereidheid om alle betrokken partijen te verenigen teneinde een gezamenlijk project inzake preventie uit te voeren : sociale partners van de sector, preventiediensten van arbeidsongevallenverzekeraars, preventieadviseurs, ambtenaren van de technische inspectie van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en van het Fonds voor Arbeidsongevallen.

De werkgroep is het eens geworden over de voorbereiding en de uitvoering van een campagne in de ondernemingen en heeft een vragenlijst opgesteld. De meeste vragen hebben betrekking op het preventiebeleid dat wordt uitgewerkt door het schoonmaakbedrijf en de onderneming die een beroep doet op zijn diensten.

Het onderzoekswerk werd verdeeld onder de inspecteurs van de technische inspectie en de afgevaardigden van de preventiediensten van de 4 verzekeraars die aan de operatie deelnamen. De verwerking van de onderzoeksresultaten en het opstellen van het syntheseverslag zijn taken die werden toevertrouwd aan het Fonds voor Arbeidsongevallen.

228 ongevallen die toevallig gekozen werden uit de ongevallen met een voorziene tijdelijke ongeschiktheid van minstens 3 dagen, maakten het onderwerp uit van een onderzoek. 71 schoonmaakbedrijven waren betrokken bij dit onderzoek. 129 van de ongevallen deden zich voor in 5 grote ondernemingen van de sector.

In welke omstandigheden hebben de ongevallen zich voorgedaan ?

De 228 ongevallen die tijdens het onderzoek bestudeerd werden, beantwoorden meestal aan de ongevallen die kenmerkend zijn voor de sector.

Val van de werknemer van een hoogte : Bijna 1 van de 2 vallen doet zich voor op trappen, wanneer de werknemer ze aan het schoonmaken was, wanneer hij zich verplaatste of lasten droeg, voornamelijk vuilniszakken. De ongevallen werden veroorzaakt door uit te glijden of door een verkeerde pas te nemen.

Andere vallen deden zich voor wanneer de werknemer zich op een ladder of een krukje bevond. De val werd veroorzaakt door een gladde ladder of door evenwichtsverlies van de werknemer. Zijn werk bestond er op dat moment in de ruiten te wassen, een balk of een luik te schilderen of te herstellen, of rekken schoon te maken.

Val van de werknemer op de begane grond : Wanneer de werknemer de grond reinigde of lasten droeg, is hij uitgegleden over een natte vloer of een vloer die met een glijdend produkt bedekt was. Sommige werknemers zagen het obstakel, de pallet of de trap niet voor hun val.

Contact met voorwerpen : Bij het verwerken van afval hebben sommige werknemers zich aan stukjes glas gesneden. Andere oorzaken van ongevallen : de aanraking met puntige of snijdende randen. Bovendien hebben werknemers zich eveneens gestoten terwijl ze meubels, paletten of vuilniszakken verplaatsten.

Klemming : Er bestaan talrijke risico's om vingers of handen te klemmen : tussen de deur of het venster en het kozijn, tussen de deur en het schoonmaakwagentje, tussen een kast of de ladder die men verplaatst en de muur, onder het deksel van een vuilnisbak.

Wat leert het onderzoek ons ?

De omstandigheden van de ongevallen in de schoonmaaksector waren reeds gekend en het onderzoek heeft geen nieuw licht op de zaak geworpen. Dankzij het onderzoek is wel duidelijk geworden in hoeverre de schoonmaakbedrijven aandacht besteden aan de preventie van de arbeidsongevallen. De meeste vragen van de onderzoekers hadden betrekking op het al dan niet toepassen van de reglementering ter zake of op andere indicatoren waardoor het belang dat de onderneming aan de preventie besteedt, wordt aangetoond, zoals een getuigschrift of een veiligheidscertificatie bezitten.

Uit de resultaten die aan de hand van een steekproef verkregen werden, blijkt dat zowel inzake algemeen beleid (globaal preventieplan, jaarlijks actieplan,...) als wat de toepassing van de risicopreventie (risicoanalyse, opleidingen,...) en de na de ongevallen genomen maatregelen betreft, de grote ondernemingen een hoger percentage van positieve antwoorden hebben dan de kleine ondernemingen.

Op de vraag of de onderneming een risicoanalyse had uitgevoerd voordat het ongeval zich voordeed, antwoorden slechts 21% van de ondernemingen met minder dan 100 werknemers bevestigend, terwijl men een score van 62% behaalt voor de bedrijven met 100 en meer werknemers.

Tijdens het onderzoek had men eveneens gevraagd aan de ondernemingen die een risicoanalyse hadden uitgevoerd of de oorzaak van het ongeval

tijdens deze analyse aan bod was gekomen : het antwoord was positief in slechts één van de vier gevallen.

In tabel 3 staat voor elke grootte van onderneming het aantal betrokken bedrijven vermeld evenals het aantal ongevallen die in het onderzoek bestudeerd werden, het aantal ondernemingen die een risicoanalyse hebben uitgevoerd voordat het ongeval zich voordeed en het aantal analyses waarin de oorzaak van het ongeval ter sprake was gekomen.

Tabel 3

Grootte van de ondernemingen	Aantal bedrijven	Aantal ongevallen	Risicoanalyse	Oorzaak van het betreffende ongeval
1-19	15	19	3	1
20-49	14	20	5	
50-99	8	14	3	
100-200	14	22	11	5
> 200	20	153	98	24
totaal	71	228	120	30

En als men het thema van de preventie vanaf het begin zou aankaarten ?

De risicoanalyse is de hoeksteen van het dynamische systeem inzake beheer van de risico's zoals bepaald wordt door de wet betreffende het welzijn van de werknemers tijdens de uitvoering van hun werk. Het bepalen van de gevaren en de risico's evenals hun evaluatie moeten verplicht eerst behandeld worden alvorens men kan overgaan tot een weldoordachte keuze van doeltreffende preventiemaatregelen.

In een sector zoals die van de schoonmaak waar het risico zich niet in de zetel van het bedrijf zelf bevindt maar wel bij de klanten, blijkt het dat de risicoanalyse die overeenkomstig de wetgeving de uitvoering van de werken moet voorafgaan, niet zonder moeite wordt uitgevoerd.

Op basis van deze vaststelling heeft de werkgroep, die gevolgd wordt door het technisch comité voor de preventie van het Fonds voor Arbeidsongevallen, het idee van een **inventaris van de risico's** uitgewerkt die moet worden opgesteld door de commerciële afgevaardigde van het schoonmaakbedrijf vóór de ondertekening van het ondernemingscontract. Het is helemaal niet de bedoeling om de risicoanalyse voorzien door de wet door deze inventaris van de risico's te vervangen, maar wel om een eerste aanzet te geven tot het preventiebeleid van het schoonmaakbedrijf op de plaats zelf van de toekomstige werkplaats tijdens de contractonderhandeling met de opdrachtgever. Het feit dat er al tijdens de ondertekening van het contract

over de risico's wordt nagedacht die de werknemers lopen, moet het opstarten van de preventieactie van het schoonmaakbedrijf inzake arbeidsongevallen vereenvoudigen.

Op deze manier wordt er een standaardmodel van ondernemingscontract ter beschikking gesteld van de ondernemingen uit de schoonmaaksector. De erkenning, door de onderneming die dat model zal gebruiken, van het belang dat zij aan de veiligheid van haar personeel besteedt, zal een legitiem argument zijn tijdens de contractonderhandeling.

Dit type contract bevat een clause die bepaalt dat een eerste inventaris van de risico's werd uitgevoerd vóór de ondertekening van het contract. Een model van eerste inventaris van de risico's wordt aan het contract toegevoegd. Er wordt voorzien dat dit document door de commerciële afgevaardigde van het schoonmaakbedrijf vervolledigd wordt tijdens het bezoek aan de werkplaats op het moment van de contractonderhandeling.

Zoals in het contract beschreven staat, voert de commerciële afgevaardigde het bezoek uit, vergezeld van de preventieadviseur van de opdrachtgever die beter dan wie ook de risico's kent waarmee het schoonmaakpersoneel geconfronteerd kan worden.

De preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf, die de commerciële afgevaardigden bij hun activiteiten in het algemeen onmogelijk kan vergezellen, zal verplicht worden om kennis te nemen van de inventaris van de risico's.

Hij zal zo kunnen beschikken over een hulpmiddel bij het uitvoeren van de risicoanalyse en in geval van gevaar waarbij een noodinterventie zich opdringt, zal hij op zijn minst zo snel mogelijk kunnen handelen.

Bovendien is deze inventaris van de risico's belangrijk in het kader van de informatie aan de werknemers bij het onthaal op de werkplaats. Dankzij deze inventaris kan de verantwoordelijke van de werkplaats eveneens de vereiste preventiemaatregelen nemen.

De lezer zal in bijlage het model van het standaardcontract vinden, het document "eerste inventaris van de risico's" en een verzameling van adviezen inzake preventiemaatregelen met betrekking tot de arbeidsongevallen in de schoonmaaksector. Hij kan eveneens bij de gegevensbank van het Fonds voor Arbeidsongevallen het verslag verkrijgen betreffende het onderzoek dat werd uitgevoerd in de schoonmaaksector.

Contractvoorwaarden voor het uitvoeren van schoonmaakwerkzaamheden

Heden wordt overeengekomen tussen **naam opdrachtgever**, gevestigd te **adres**, hierna genoemd de opdrachtgever,

en

Naam schoonmaakbedrijf, gevestigd te **adres**, hierna genoemd de aannemer,

als volgt :

1. De opdrachtgever verzoekt de aannemer de schoonmaakwerkzaamheden uit te voeren in zijn gebouw gelegen te **adres**, volgens het prijsvoorstel van de aannemer van **datum**, onder referentie **referentienummer**, en dit met ingang van **datum**.
2. *Artikel 2 bevat de **overeengekomen prijs** voor elkeen van de verschillende uit te voeren werkzaamheden*
3. *Artikel 3 bepaalt wat de aanneemsom dekt (lonen, sociale lasten, schoonmaakproducten, materiaal, enz.)*
4. *Artikel 4 bepaalt de **frequentie van de schoonmaakwerkzaamheden***
5. *Artikel 5 omvat verschillende contractvoorwaarden met betrekking tot bijvoorbeeld de bemiddeling bij eventuele geschillen, de aanpassing van de prijzen, de omstandigheden die de werkzaamheden belemmeren (bv. overmacht), de onaangekondigde verbouwwerken of hindernissen, het respecteren van de vertrouwelijkheid ...*
6. *Artikel 6 omschrijft de bepalingen in verband met de niet-naleving van het contract.*
7. De opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat het gebouw of de lokalen die schoongemaakt moeten worden tijdens de overeengekomen tijd toegankelijk zijn voor het personeel van de aannemer, en dat het schoonmaakpersoneel de mogelijkheid heeft om water en elektriciteit te gebruiken.
8. Op de plaats van uitvoering worden door de aannemer één of meerdere logboeken aan de opdrachtgever ter beschikking gesteld. Hierin kan de opdrachtgever zijn opmerkingen en bevindingen noteren. De aannemer verbindt er zich toe kennis te nemen van deze notities, er zo mogelijk gevolg aan te geven en/of ze met de verantwoordelijke van de opdrachtgever te bespreken. Elke klacht dient schriftelijk te worden geuit, wil ze ontvankelijk zijn.
9. Het uitvoerend personeel is uitgerust met aangepaste werkkledij. De opdrachtgever geeft, indien mogelijk, aan het personeel de toelating om gebruik te maken van sanitaire voorzieningen, zoals kleedkamer en toilet.

10. De aannemer verzekert de controle van de uitvoering van de werken, doordat een speciaal daarvoor opgeleide inspecteur/inspectrice de plaats van uitvoering op regelmatige tijdstippen bezoekt. De inspecteur/inspectrice is belast met de leiding en toezicht van de werkzaamheden. Hij of zij staat in voor de nodige instructies, vervanging bij afwezigheden, voorziening van schoonmaakmateriaal en het eerste contact met de opdrachtgever.
11. X (*te preciseren*) keren per jaar, afhankelijk van de grootte van het gebouw of volgens afspraak, wordt een evaluatie opgemaakt van de dienstverlening bij de opdrachtgever. Deze evaluatie vindt zo mogelijk plaats tussen aannemer en opdrachtgever. De schriftelijke rapportage hiervan wordt aan de opdrachtgever ter beschikking gesteld.
12. De opdrachtgever stelt aan de aannemer een ruimte ter beschikking die afgesloten kan worden, teneinde het materiaal en de schoonmaakproducten veilig te kunnen opbergen.
13. De aannemer verplicht er zich toe al zijn personeelsleden wettelijk in te schrijven, de CAO – reglementen van de schoonmaaksector strikt na te leven, tijdig de RSZ – bijdragen te storten, bij een externe dienst voor preventie voor de medisch toezicht aan te sluiten en de verplichte Arbeidsongevallenverzekeringpolis af te sluiten voor al zijn medewerkers.
14. De hieronder vermelde bepalingen werden overeengekomen in toepassing van artikel 5 van **de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers tijdens de uitvoering van hun arbeid**. Dit artikel bepaalt de algemene principes die het preventiebeleid van de werkgevers moeten regelen, onder meer inzake evaluatie van risico's en het informeren van de werknemers omtrent de risico's. De hieronder vermelde bepalingen zijn eveneens gebaseerd op artikelen 8 en 9 van dezelfde wet, dat bij werkzaamheden door een extern bedrijf, de wederzijdse verplichtingen bepaalt inzake informatie over de risico's, de opleiding van de werknemers, de samenwerking en de coördinatie.

14.1

Tijdens de onderhandelingen van dit contract heeft de vertegenwoordiger van de aannemer een eerste inventaris van de arbeidsongevallenrisico's opgemaakt op de voorziene werkplaats, en dit aan de hand van het document in bijlage of van elk ander gelijkwaardig document waarover de aannemer reeds beschikt.

14.2

Tijdens het bezoek aan de werkplaats was de vertegenwoordiger van de aannemer voornamelijk vergezeld van de preventieadviseur van het bedrijf waar de werken moeten worden uitgevoerd. De preventieadviseur was in staat om aan de afgevaardigde van de aannemer nuttige informatie te verstrekken omtrent de risico's.

14.3

De eerste inventaris van de arbeidsongevallenrisico's, uitgevoerd aan de hand van het document voorzien in artikel 14.1 of elk ander gelijkwaardig document, werd voor gezien getekend door de preventieadviseur van de aannemer en wordt overeenkomstig de Wet op het welzijn overgemaakt aan het Comité voor Preventie en Bescherming op het werk of aan de syndicale delegatie.

14.4

Een kopie van de eerste inventaris van de arbeidsongevallenrisico's wordt overgemaakt aan de inspecteur/inspectrice waarvan sprake in artikel 10. Dit document zal gebruikt worden tijdens de opleiding van de werknemers bij het onthaal op de werf.

15. De aannemer heeft een polis van burgerlijke verantwoordelijkheid afgesloten met een erkende verzekeringsmaatschappij, ter dekking van mogelijke schaden door zijn werkzaamheden veroorzaakt aan de eigendommen van de opdrachtgever. (***Bepalingen voor hoeveel en voor wat deze polis verzekert***). Indien een schadegeval wordt vastgesteld, dient de opdrachtgever dit binnen de drie dagen na vaststelling van de feiten schriftelijk te melden per aangetekend schrijven, gericht aan de maatschappelijke zetel van de aannemer, met omschrijving van de schade en de begrote kosten voor herstel. De aannemer kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor breuken en schade die voortkomen uit de slechte staat of slijtage van gebouwen, installaties, meubelen en materiaal.

16. Deze overeenkomst is gesloten voor ***duur*** (*te bepalen*), opzegbaar met opzegtermijn van ***aantal*** (*te bepalen*) maanden voor de verjaring van het contract en kan door een van beide partijen enkel worden opgezegd per aangetekend schrijven.

Opgemaakt te (***plaatsnaam***), op (***datum***).

De aannemer,
Naam bedrijf

De opdrachtgever,
Naam bedrijf

Naam + functie

Naam + functie

Eerste inventaris van de arbeidsongevallenrisico's

Datum van het werkbezoek:

Benaming en adres van de werf :

Naam van de preventieadviseur van de opdrachtgever :

Type werf : Gelieve het overeenstemmende hokje aan te kruisen (meerdere types zijn mogelijk)

Ruiten wassen	
Bureau	
Commerciële oppervlakte – voeding	
Commerciële oppervlakte – andere	
Productieruimte	
Woning	
School	
Ziekenhuis	

Rusthuis	
Laboratorium	
Garage	
Opslagplaats	
Andere (specificeren):	

Opmerkingen van de preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf :

Onderwerp van het contract : reiniging van ...

Gelieve het hokje dat overeenstemt met uw evaluatie van de risico's aan te kruisen alsook mee te delen welke elementen een arbeidsongeval zouden kunnen veroorzaken.

Risiconiveau : 1=laag, 2=gemiddeld, 3=belangrijk, 4=uitermate gevaarlijk

Risiconiveau	1	2	3	4	Omschrijving van de risico's en verantwoording van de score
Vloeren					
Muren					
Trappen					
Vensters					
Bureaus					
Meubilair					
Vaat					
Machines					
Scherpe onderdelen					
Hoogtewerken					
Andere (specificeren) :					
.....					

Opmerkingen van de preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf :

Gehanteerde werktuigen en producten: Gelieve het overeenstemmende hokje aan te kruisen

Ter beschikking gesteld door het	schoonmaakbedrijf	bedrijf waar de werken worden uitgevoerd
Stofzuiger		
Schrobmachine		
Boenmachine		
Ladders		
Stellingen		
Machine(specificeren) :.....		
Machine (specificeren):.....		
Andere (specificeren) :.....		

Locatie

Warm water	Ja/nee	
Koud water	Ja/nee	

Elektrische installatie : conform	Ja/nee
-----------------------------------	--------

Gebruikte producten : - specificeren - de R- en S-codes noteren (zie etiket)	
--	--

Opmerkingen van de preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf :

Plaatsbeschrijving van de werkplaats en arbeidsomstandigheden : gelieve het hokje dat overeenstemt met uw risico-evaluatie aan te kruisen

Risiconiveau : 1=laag, 2=gemiddeld, 3=belangrijk, 4=uitermate gevaarlijk

	1	2	3	4	Omschrijving van de ontmoete risico's en verantwoording van de toegekende score
Vloeren					
Trappen					
Verlichting					
Opbergruimte voor vuilnis					
Liften					
Temperatuur					
Andere (specificeren):.....					

Opmerkingen van de preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf :

Gelieve drie types ongevallen te vermelden die volgens u op deze werf zouden kunnen optreden.

1)

2)

3)

Document ingevuld door :

Functie :

Handtekening :

Naam van de preventieadviseur van het schoonmaakbedrijf :

Visum :

Enkele preventiemaatregelen voor arbeidsongevallen in de schoonmaaksector

1. Werken met voetbankjes, trapjes, ladders, stellingen, hoogwerkers bij het wassen van ruiten, het reinigen van meubels en van rekken op hoogte

Algemeen :

- Toezien op de staat van het materiaal, de juiste gebruikswijze, beschermingen tegen vallen
- Periodieke controle van het materiaal
- Vermijden zich uit te strekken om iets buiten de (normale) reikwijdte te bereiken
- Werkruimte op de vloer afbakenen
- Zich vergewissen van de goede staat van de vloer en het gebruik van aangepast schoeisel
- Het lichaam steeds zo dicht mogelijk bij de arbeid houden
- Zo veel mogelijk met een uitschuifbaar systeem werken
- Zo veel mogelijk op een hoogte werken die aangepast is aan uw lichaamslengte

Ladders

- De ladders uitrusten met stabiliteits- of hechtingsmiddelen om uitschuiven of omvallen te voorkomen
- Controleren of de ladder onderaan is uitgerust met antislipdopjes in goede staat
- Er op toezien dat de deuren en vensters waartegen de ladder steunt, gesloten zijn
- De ladder niet op tafels of kisten plaatsen
- Het werkgerief in een zak dragen om de handen vrij te houden bij het op- en afdalen van ladders zodat men zich kan vasthouden
- De ladder regelmatig verplaatsen om externe draaibewegingen te vermijden

Voetbankjes/Trapjes

- Geen “verhoogjes” improviseren
- De tijd nemen om een trapje of voetbank op een degelijke manier op te stellen
- Zich ervan vergewissen dat het verhoog in goede staat is en goed geplaatst is op de vloer
- Beter een verhoog verplaatsen dan zijn evenwicht trachten te behouden

Hoogwerkers

- De specifieke aanhechtingspunten voor de plaatsing van een hoogwerker gebruiken
- Dragen van harnas of halstertouw

2. Schoonmaken van de trappen en zich verplaatsen op de trappen

- Controleren of het tapijt op de trappen goed vastligt
- De versperring van de trappen door voorwerpen vermijden waarover gevallen of uitgleden kan worden
- Zichzelf en anderen informeren over de staat van de trappen
- Zoveel mogelijk de leuning(en) vasthouden

3. Behandeling en transport van afval, vuilniszakken en containers

- Bij het dragen van lasten op de trappen een hand vrijhouden om de leuning vast te houden
- De trappen afdalen met minder vuilniszakken, lasten
- Gebruiken van eenvoudige hefmiddelen en –toestellen conform de veiligheidsvoorschriften
- Doorwegen steeds vrijmaken
- Met handschoenen werken
- **De onderneming waar de werken worden uitgevoerd zou erop moeten toezien dat** - het afval gesorteerd wordt (risico's veroorzaakt door scherpe voorwerpen)
- bij gebruik van naalden (vb.: ziekenhuizen), deze naalden na gebruik in het gips worden gedompeld, dat de doppen er terug worden opgeplaatst en/of dat er containers voorzien zijn voor het opslaan van naalden

- Inschatten van het op te heffen gewicht van een last en hulp vragen indien nodig
- Het gewicht/de last zo dicht mogelijk bij het lichaam houden
- De afvalcontainers duwen in plaats van trekken

4. Schoonmaken van de vloer

- Dragen van antislipschoenen, aangepast schoeisel (gesloten, geen te hoge hakken, met soepele reliëfzolen)
- De vloeren na het reinigen meteen drogen
- De panelen en afbakeningen gebruiken om op gevaar te wijzen (gladde plaatsen...)
- De gangen en doorgangswegen vrijhouden
- Geleidelijk vrijmaken van gereinigde ruimtes
- Vloeren en doorgangswegen niet versperren met toevoerkabels, elektrische materialen
- Draad op schouder leggen bij het gebruik van de machine
- Er op letten dat de kabel achter de machine blijft
- Vermijden dat de kabel zich strekt op kniehoogte
- Waakzaam zijn voor onregelmatigheden op de vloer en op de treden
- Steeds met de steel zo dicht mogelijk tegen het lichaam werken
- Werken met licht gespreide benen

5. Verplaatsen van meubelen, voorwerpen, machines ...

- Met handschoenen werken, een helm indien nodig
- De veiligheidsvoorschriften inzake scherpe boorden naleven
- De last schuiven en/of duwen, kantelen in plaats van trekken
- Het gewicht/de last zo dicht mogelijk tegen het lichaam houden
- Gebruiken van eenvoudige hefmiddelen en –toestellen conform de veiligheidsvoorschriften
- Te zware machines met 2 verplaatsen, waarbij de drager die zich bukt de rug recht houdt

6. Gebruik van producten

- Aangepaste handschoenen dragen
- Bepaalde producten kunnen gevaarlijk zijn. Het etiket raadplegen en nagaan of het gebruikte product een gevaar inhoudt.

7. En in het algemeen, voor de reinigingswerken

- Jezelf en anderen inlichten en informeren over de staat van de werkplaats (trappen, vloeroppervlakten, ...) en de eventuele risico's
- Werken met een goede verlichting
- De goede bewegingen en houdingen aannemen tijdens het werk
- Niet overhaast willen werken, maar de tijd nemen om veilig te kunnen werken
- Machines en werktuig aanpassen aan het lichaam, en niet omgekeerd
- Aangepast schoeisel dragen
- Rompbewegingen vermijden
- De activiteiten met de linkerhand – rechterhand afwisselen